

M.
B. P.

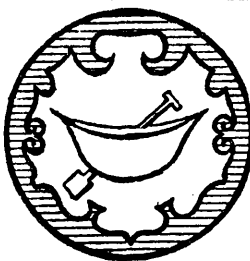
DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18, Tel. 2-93.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Miesiąc, zł. 1.—.

M. ŁODZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (sztery
szp. na stronie) zł. p. 0,20-Przed tekstem
zł. p. 0,55 — za wiersz (dwie szpalty na
stronie) Drobne zł. p. 0,05 — za wyrz.
Najmniejsze ogłoszenie zł. p. 0,50.—

Gen. egzempliarza zł. 0,25.

Nr 4. (280)

Łódź, wtorek 27 stycznia 1925 r.

Rok VII.

Działalność biura budowy gmachów miejskich w 1924 r.

Obecny zarząd miasta, obejmując urządowanie, zdawał sobie sprawę z tego, że inwestycyjne zamierzenia budowlane miasta, jak rozwój sieci szkolnej i budowa całego szerega gmachów użyteczności publicznej, wymagają ujęcia tych spraw w jedną całość administracyjną. Dlatego też Magistrat — na wniosek ławnika Wydziału Budownictwa Inż. K. Folkierskiego — powołał do życia t.zw. biuro budowy gmachów miejskich. Przy birrze tem istnieje komisja fachowo-wykonawcza pod przewodnictwem ławnika Wydziału Budownictwa, jako organ nadzoreczy i kierujący pracami budowlanymi. Co się tyczy sprawy budowy gmachów szkolnych, ogólną akcję prowadzi, powołany przez Radę Miejską, komitet budowy szkół przy współdziałaniu radnych i obywateli miasta; przewodniczącym komitetu jest p. starosta Łódzki A. Remiszewski.

Przy objęciu urzędowania obecny Zarząd miasta otrzymał w posiadanie 5 rozpoczętych budynków szkolnych, z których tylko 18-to klasowy przy ul. Konstantynowskiej Nr 29 był w budowie tak daleko doprowadzony, iż już w listopadzie 1923 r. mógł być oddany do użytku. Inne były w słabym stanie, nie znajdowały się pod dachem.

Od początku akcji budowy 5-ciu wymienionych szkół, t. j. od dnia 4 października 1922 r., poprzedni Zarząd miasta wydatkował na ten cel gotówką 2.396.180.890 mkp. (cyfra powyższa z powodu stałej dewaluacji jest mało mówiąca). Od dnia 4 października 1922 r. do dnia 31 grudnia 1923 r. wydatkowano na powyższy cel 705.182 zł. (od dnia 1 sierpnia 1923 r. już obecny Zarząd miejski). W r. 1924 wydatkowano 976.330 zł., czyli razem od dnia 4 października 1922 r. do dnia 31 grudnia 1924 r. wydatkowano 1.681.512 zł. Z zestawienia tej ostatniej sumy z samą wydatkowaną przez poprzedni Zarząd miasta jaszkrawo awidocznia się ogromny rzeczywiste wysiłek finansowy i techniczny, na jaki zdobył się obecny Magistrat w celu ukończenia budowy gmachów szkolny.

W roku 1924 oddano do użytku gmach szkolny przy ul. Nowo-Marysińskiej 2, o 28 klasach, z salą gimnastyczną, centralnem ogrzewaniem, wodociągami, kanalizacją, oświetleniem elektrycznym i dwoma boiskami.

Dalej gmach szkolny przy ul. Cegielnianej № 58 o 15 klasach, sali gimnastycznej, z ogrzewaniem piecami, wodociągiem, kanalizacją, oświetleniem elektrycznym i boiskiem. Na zakończenia znajduje się gmach szkolny przy ul. Nowo-Targowej 2, o 28 klasach, z salą gimnastyczną, instalacjami, jak w gmachu przy ul. Nowo-Marysińskiej. Przerwana w r. 1923 budowa szkoły przy Drewnowskiej 88 została wznowiona w r. 1924. Obecnie kryje się dach nad ogromnym budynkiem o 39 klasach (z salą gimnastyczną), który będzie również zaopatrzone we wszelkie nowoczesne urządzenia. Budynek ten będzie oddany do użytku na rok szkolny 1925/26.

Poprzedni Zarząd miasta opracował również plany budowy szkoły przy ul. Kielma (o 13 klasach), jednakowoż wskutek nienależytego przeprowadzenia sprawy nabycia placu napotkano na tego rodzaju trudności, że dotychczas nie można ich było usunąć. W roku 1924 obecny Magistrat rozpoczął budowę gmachu szkolnego na Nowem Rokicciu o 29 klasach z dwiema salami gimnastycznymi. Obecnie już pracują nad więzieniem dachu. Rozpoczęto również i energicznie prowadzi się w dalszym ciągu budowę szkoły przy ul. Podmiejskiej o 44 klasach z salą gimnastyczną. Oba te budynki będą zaopatrzone we wszelkie nowoczesne urządzenia.

Ponieważ północna strona miasta (Bałuty) odczuwała brak szkoły, Magistrat założył 31-go ub. m. kamień węgielny pod budowę 13-klasowej szkoły przy ul. Wspólnej № 3/5, która w bieżącym roku w sarowym stanie doprowadzona będzie pod dach.

W ten sposób w niedalekiej przyszłości szkolnictwo powszechne w Łodzi otrzyma 148 sal szkolnych we własnych budynkach.

Przechodząc do budowy gmachów, nieprzeznaczonych dla celów szkolnictwa, w roku 1924 Wydział Budownictwa wykonał następujące roboty:

Dla Wydziału Oświaty i Kultury rozbudowano Galerię Sztuki w parku im. H. Sienkiewicza kosztem 20.975 zł. Wybudowano pawilon w parku im. Sienkiewicza kosztem 29.898 zł. Przeprowadzono rozbudowę drugiego piętra gmachu Magistrata na Placu Wolności № 14 oraz nadbudowę 3 i 4 piętra kosztem 221.183 zł. oraz rozbudowę Kasy Miejskiej kosztem 36.496 zł. Ponadto dla Wydziału Gospodarczego doprowadzono pod dach w sarowym stanie budowę pawilonu w parku im. ks. J. Poniatowskiego.

Rozpoczętą przez poprzedni zarząd miasta budowę gmachu ławni miejskiej przy ul. Nawrot i Wodnej przerwano w sierpniu 1923 r. z powodu krytycznego stanu finansów miejskich. Poprzedni Zarząd miejski wydał na ten cel w gotówce 70.867 zł. W roku 1924, wydatkowano 128.924 zł., łącznie zaś wydatkowano 199.791 zł., do czego doliczyć należy 30.314 zł. w materiałach, otrzymanych od t. zw. Nadzwyczajnego Komisarjatu do walki z epidemjami. Łącznie zatem na budynki użyteczności publicznej Magistrat wydał 70.867 zł., obecny zaś Zarząd miasta — 437.476 złotych. Prócz tego w 1924 r. Magistrat rozpoczął dla Wydziału Opieki Społecznej budowę dużego domu wychowawczego przy ul. Przędzalnianej. W gmachu tym, prócz internatu, znajdują się duże sale dla pomieszczenia warsztatów dla młodzieży. Budynek będzie oddany do użytku w 1925 roku. Projektowany dawniej w tym miejscu dom noclegowy urządzone będzie w rozbudowanym na ten cel obecnym Domu Wychowawczym przy ulicy Cmentarnej № 10-a.

Wogóle biuro budowy gmachów miejskich na cele inwestycyjne wydało w 1924 r. 1.413.807 zł. Dla porównania dodamy, że w okresie budowlanym od dnia 4 października 1922 r. do 31-go grudnia 1924 roku wydatkowano 2.220.170 zł., z czego na okres urzędowania poprzedniego

Zarządu miasta i pierwsze miesiące obecnej kadencji samorządowej, t. j. do 31-go grudnia 1923 r., przypada 806.363 zł., czyli mniej więcej 1/3 część poniesionych ogólnych wydatków.

W myśl ustawy sejmowej, na cele szkolnictwa powszechnego tytułem zwrotu samorząd powinien otrzymać 50% poniesionych kosztów. Tymczasem, po dzień dzisiejszy, pomimo usilnych starań a czynników miarodajnych, otrzymano tytułem dotacji ogółem 386.821 zł., t. j. zaledwie około 23%.

Zauważyć należy, iż dzięki intensywnej pracy badawlanej, prowadzonej przez obecny Magistrat, liczne rzesze rzemieślników i robotników badawlanego otrzymały pracę, co nie pozostaje bez znaczenia wobec przeżywanego obecnie kryzysa badawlanego.

ADAM TROJANOWSKI.

Państwowa Szkoła Włókiennicza w Łodzi.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, uważając rozwój przemysłu krajowego za bogactwo narodowe, zwróciło baczność uwagę, poza szkolnictwem początkowym powszechnym, na rozwój średniego szkolnictwa zawodowego, mającego na celu wykształcenie a nas, na miejscu, polskich średnich sił technicznych, w szczególności majstrów fabrycznych, sprowadzanych przed wojnę światową z zagranicy i drogo opłacanych.

Między innymi uznano za palącą potrzebę stworzenie w Łodzi wzorowej średniej szkoły technicznej dla przemysłu włókienniczego, należącego ze względu na wartość wytworów oraz liczbę zatrudnionych w nim robotników polskich, do najwięcej rozwiniętych gałęzi przemysłu krajowego.

W tym celu dnia 15. Października 1919 r. otworzono w Łodzi Państwową Szkołę Włókienniczą w gmachu stanowiącym własność Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy alcy Pańskiej № 115/1647.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28. grudnia 1921 r. № 9203/21 D. III w sprawie zatwierdzenia Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi i zakresu jej działalności, Szkoła ta posiada 4 wydziały: przedziałniczy, tkacki, farbiarsko-wykończalniczy i mechaniczny, dostosowany do potrzeb przemysłu włókienniczego. Szkoła przyjmując na kurs I kandydatów w wieku od 15 do 18 lat, posiadających świadectwa z ukończenia 7 oddziałów szkoły powszechnej lub 4 klas szkoły średniej, ogólnokształcącej; pryncem kandydaci poddawani są egzaminowi sprawdzającemu z języka polskiego, historii Polski, matematyki i rysunków odręcznych. Nauka w Szkole trwa trzy lata na wydziałach: przedziałniczym, tkackim i farbiarsko-wykończalniczym oraz cztery lata na wydziale mechanicznym przy 42—43 godzinach zajęć tygodniowo na każdym kursie, przyezem bardzo dużo czasu poświęca się na zajęcia praktyczne w warsztatach i laboratorjach. Szczególny nacisk położony jest na wykształcenie praktyczne dlatego, aby uczeń, kończący szkołę, był wykwalifikowanym pracownikiem w przemyśle ojezystym. Uczniowie obowiązani są spędzać ferie letnie na praktyce fabrycznej.

Po ukończeniu pełnego kursa szkolnego i zdania egzaminów przez regulamin egzaminacyjny przepisanych, uczeń otrzymuje świadectwo — tymczasowe ukończenia kursa szkolnego. Następnie, po dwa latach pracy

fabrycznej, b. uczeń Szkoły Włókienniczej powinien złożyć Dyrekcji Szkoły sprawozdanie z pracy swej zawodowej, poparte świadectwem zarządu danej fabryki i, o ile wymienione dowody będą uznane przez Radę Pedagogiczną za dostateczne, poddaje się zbadania kwalifikacyjnej przez Komisję Egzaminacyjną szkolną, złożoną z nauczycieli Szkoły i przedstawicieli miejscowego Stowarzyszenia Techników oraz Przemysłu. Po złożeniu egzaminu ustnego w zakresie wymienionego sprawozdania b. uczeń otrzymuje ostateczne świadectwo ukończenia Szkoły, uznając go za przygotowanego do pełnienia czynności majstra odnośnego działu fabryki włókienniczej i technika włókienniczego lub technika rachu fabrycznego.

Uczniom, kończącym Szkołę, przysługuje prawo skróconej służby wojskowej narówni z maturzystami średnich ogólnokształcących, zgodnie z art. 87 „Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej” z dnia 27. Października 1919 r. i zgodnie z art. 45 „Nowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej” z dnia 25. Maja 1924 r. oraz prawo ubiegania się o maturę przez zdanie egzaminów uzupełniających z tych przedmiotów ogólnokształcących, których brak w programie Szkoły Włókienniczej.

W czasie dwuletniej pracy zawodowej po ukończeniu Szkoły Włókienniczej, wychowawca Szkoły ma prawo do odroczenia służby wojskowej na zasadzie § 1 art. 64 „Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej” z dnia 27. Października 1918 r.

Nie bacząc na wielkie trudności, jakie trzeba było pokonać przy uzyskaniu lokala, sprzętów i urządzeń, nie bacząc na trudności finansowe, Państwowa Szkoła Włókiennicza rozwija się pomyślnie i śmiało powiedzieć można, że położono mocne podwaliny pod instytucję, jakiej przemysł włókienniczy potrzebuje.

Szkoła zdołała pozyskać jako nauczycieli wybitnych zawodowców z dziedziny przedziałnictwa, tkactwa, chemii, farbiarstwa i wykończalnictwa.

O rozwoju Szkoły świadczy przede wszystkim wzrastająca frekwencja uczniów, których liczba od 1919 r. stale się powiększa. Tak oto w roku szkolnym 1919/20 przyjęto 60 uczniów, promowano 39; w roku szkolnym 1920/21 przyjęto 75 uczniów, uczeszezało ogółem 114, promowano 72; w roku szkolnym 1921/22 przyjęto 79 uczniów, uczeszezało ogółem 153 promowano 74; w roku szkolnym 1922/23 przyjęto 77 uczniów, uczeszezało ogółem 193, promowano 102; w roku szkolnym 1923/24 przyjęto 115 uczniów, uczeszezało ogółem 225 uczniów, promowano 116; w roku szkolnym 1924/25 przyjęto 132 uczniów, uczeszezało ogółem 253 uczniów. W roku szkolnym 1921/22 ukończyło szkołę 20, w roku szkolnym 1922/23 — 25 uczniów, w roku szkolnym 1923/24 — 45 uczniów. Wszyscy absolwenci Państwowej Szkoły Włókienniczej pracują w przemyśle i wielu z nich zajmuje już stanowiska stałe, dobrze wynagradzane.

O widokach pomyślnego rozwoju Szkoły Włókienniczej na przyszłość oświadczyć może intensywna jej rozbudowa, na którą Państwo nie szczędzi bardzo poważnych kosztów. W latach 1921 i 1922 wzniesiono komisję fabryczną o wysokości 36 metrów, budynek fabryczny rozszerzono i nadbudowano, w 1923 r. wzniesiono pawilon dla obróbki metali i drzewa, który w bieżącym roku będzie prawie wykończony i mieścić będzie: stolarnię i modelarnię, odlewnię metali, kuznię, ślusarnię, narzędziownię, montażownię, magazyn materiałów surowych i gotowych, biuro techniczne, salę wykładową i rysunkową, wreszcie bibliotekę zawodową. W pomieszczeniach zajętych obecnie przez warsztat mechaniczny, z chwilą przeniesienia go do nowego pawilonu urządzone będzie przedziałnia wetny zgrzebnej.

Pomimo tradycyjnych dla rozwoju Szkoły Włókienniczej warunków, zdołano w krótkim stosunkowo czasie urządzić laboratorium chemiczne, fizyczne i farbiarskie, przędzalnię bawełny o skróconym zespole maszyn dla średnich numerów przędzy, tkalnię ręczną i mechaniczną, bielnarnię, farbiarnię, saszarnię i wykończalnię tkanin bawełnianych, wreszcie warsztat mechaniczny (stolarską i saszarnię) do obróbki metali i drzewa, oraz zakład oceny materiałów włóknistych i artykułów technicznych, stosowanych w przemyśle włókienniczym.

Terytorjum, należące do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na którym znajduje się Państwowa Szkoła Włókiennicza, liczy 2 hektary 5.516 m. kw. czyli 76,900 łokci kw. powierzchni miary nowopolskiej i posiada następujące budynki: a) gmach główny frontowy z dwoma skrzydłami, dwupiętrowy z przedłużeniem parterowym lewego skrzydła, przeznaczony na sale wykładowe, rysunkowe, laboratorium, muzea, wydziałowe, biblioteki, biura szkolne i t. p.; b) budynek fabryczny, jednopiętrowy, w podwórzu, mieszczący kotłownię, komin fabryczny, silnię, stację transformatorów prądu elektrycznego zmiennego o wysokim napięciu (3.000 volt) na prąd niski (120 volt), przędzalnię bawełny, tkalnię ręczną i mechaniczną, farbiarnię i wykończalnię wyrobów bawełnianych oraz warsztat mechaniczny; c) 2 domy mieszkalne dla personelu szkolnego. jednopiętrowe, w ogrodzie, na tyłach posesji; d) pawilon do obróbki metali i drzewa w podwórzu, częścią parterowy, częścią piętrowy (w budowie); e) budynki gospodarcze, parterowe w podwórzu; f) oddzielną parterową na froncie gmachu głównego.

Cała nieruchomość przy ulicy Pańskiej № 115 jest skanalizowana, posiada studnię głęboko wierconą z pompą parową Worthington'a i z pompą transmisyjną o napędzie elektrycznym lub gazowym, 3 wieże ciśnień o pojemności ogólnej zbiorników 27,8 metrów sześciennych wody, kompletną instalację wodociagową i oświetlenia elektrycznego.

Fabryka szkolna posiada 2 kotły parowe, płomieniowe, o ogólnej powierzchni ogrzewalnej 144 m. kw. i ciśnieniu roboczym 6 atm., zasilając silnik parowy, bielnik, farbiarnię, laboratorium farbiarskie, saszarnię i wykończalnię, oraz centralne ogrzewanie fabryki o niskim ciśnieniu. Gmach frontowy szkoły posiada własną stację centralnego ogrzewania parowego o niskim ciśnieniu.

Silnic napędową fabryki stanowią: 1 silnik parowy, jedno cylindrowy, łączący, wentylowy, bez kondensacji, budowy Kramatorskich Zakładów Metalurgicznych w Kramatorskiej (Rosja) o mocy 66 K. M., 1 silnik o mocy 5,5 K. M., 1 silnik gazowy o mocy 3 K. M., 15 silników elektrycznych prądu zmiennego o mocy ogólnej 104,76 K. M. przy napięciu 120 volt i 1 silnik elektryczny prądu stałego o mocy 4 K. M. przy napięciu 220 volt.

(Dokończenie nastąpi).

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Gospodarczego za czas od 1. VI. do 1. X. 24 r.

W okresie sprawozdawczym Wydział Gospodarczy skoncentrował swoją energię na liniach programu, ułożonego w ten sposób, by przede wszystkim stworzyć przyrost ma-

jątku miejskiego; następnie, by szeregiem dalszych posunięć organizacyjnych uzyskać najdalej idące korzyści przy minimalnym ekspensowaniu środków materialnych, ograniczonych ramkami budżetu. Jednocześnie Wydział usilnie dążył do ożywienia działalności wszystkich podporządkowanych działów i instytucji, zwłaszcza plantacji miejskich.

1) Kontrakty.

Z dniem 1-go czerwca weszła w życie nowa ustawa mieszkaniowa, która wprowadziła przełom w organizacyjnych podstawach dotychczasowej działalności Komisji Kontraktowej. Decyzje tej ostatniej nabrały charakteru definitywnego, zwłaszcza, że delegacja nadała Komisji prawo samodzielnego ustalania czynszu i wydatków.

Wpływ tego nie omieszkał się wkrótce uwydatnić, dowodem czego jest, że:

1) umilkły utyskiwania właścicieli na przewlekanie spraw kontraktowych;

2) w okresie sprawozdawczym osiągnięto porozumienie z właścicielami realności w 277 wypadkach, gdzie kwestja dotyczyła wypłaty sumy 95.218,87 złotych za zużytkowane lokale przez instytucje miejskie i

3) należycie postawiona została sprawa pobierania od lokatorów miejskich czynszu.

II) Plantacje Miejskie.

Idąc z duchem postępu i wyczuwając potrzeby każdej dzielnicy miasta, Wydział wytknął sobie kompleks poczynić, wchodzących w zakres rozszerzenia istniejących zieleńców i tworzenia nowych. Działalność ta znalazła szerokie poparcie i oddźwięk sympatji wśród społeczeństwa.

A) Park Ludowy.

(polesie Konstantynowskie).

Koncepcja stworzenia parku Ludowego, która dotąd zdawała się być mirażem, zarysowała się realnie nieco po wytknięciu szosy Rzeszowskiej, Retkińskiej i Tarnowskiej, po wysuszeniu moczarów i wykopaniu stawu o pojemności 8.800 m. i udrutowaniu skarp. (12.000 m.² darniny). W myśl planu przyszłego parku Ludowego, wykopano tamże staw przy szkółkach leśnych, rozszerzono nasyp

przy pomniku poległych z 1905—7 r., ponosząc jedynie koszt utrzymania 1-go stałego robotnika. Nasyp ten otrzyma najdalej w jesieni roku przyszłego zadrzewienie według opracowanego planu. Nie ograniczając się tem, pokryto wykopane na terenie parku Ludowego 4 studnie, przyrzucając do nich pompy; rozpoczęto budowę szklarni, by postawić na należytej stopie hodowlę drzew i krzewów ozdobnych, czułych na zimno. Poza tem, wykorzystując złoża żwiru i piasku, w które ta dzielnica plantacyj obfituje, wykonano 1.200 słupów betonowych do ogrodzeń i podpór pod siedzenia ławek ogrodowych.

B) Park im. Poniatowskiego.

Ogromnym krokiem naprzód jest dla parku wykopanie stawu o pojemności 11.000 m.³ z 1 wysepką oraz wykończenie szosy i sztucznej góry, która narazie z braku cenniejszych gatunków roślin, nie została zadrzewiona. Dbając o wygody publiczności, dodatkowo postawiono w różnych częściach parku 150 ławek drewnianych, przenośnych i kiosk dla sprzedaży owoców i wód chłodzących. Wszystkie szosy w parku poprawiono i oczyszczono z chwastów.

C) Park Staszica.

Ze względu na zaprojektowane otwarcie teatru letniego w parku Staszica, zasadniczo park przeznaczony został na wszelkiego rodzaju imprezy, przysparzające fundusz na dalszy rozwój plantacji miejskich. Dotychczasowa muszla w parku, gdzie odbywały się zazwyczaj koncerty, przerobiona została na scenę z dobudowaniem widowni. Zaprowadziliśmy prowizorycznie światło elektryczne w teatrze, przystąpiono do ułożenia kabla ziemnego i ustawiono 8 słupów żelaznych do lamp elektrycznych. Widownię teatru letniego zaopatrzone w odpowiednie ławki i ustawiono kiosk dla sprzedaży napojów chłodzących.

D) Park Sienkiewicza.

Najdonioślejszym faktem jest przebudowanie budynku gospodarczego i rozbudowa Galerji Sztuki, na czym park bardzo zyskał. W związku z rozbudową Wydział przyszedł do przekonania, że należy przekreślić dawną zasadę zamykania parku o zmierzchu i dążyć do oświetlenia go. W tym celu ustawiono 12 słupów żelazno-betonowych i przełożono kabel ziemny. Park od tej chwili będzie przechodni i otwarty.

E) Park „Źródlika“.

Ze względu na niesprzyjające warunki, związane z falistym terenem, park „Źródlika“ po przeprowadzeniu głównego kanału cembrowanego uzyskał 4 dopływy ściekowe z rur betonowych dla odprowadzenia z alej wytwarzającej się z opadów wody stojącej. Zgodnie z planem parku wykopany został staw o pojemności 2.000 m.³, powstały 4 nowe aleje wyszlakowane i wyżyrowane; boisko zostało ogrodzone siatką drucianą. Po zniwelowaniu całego terenu parkowego, zwłaszcza w północno-zachodniej części wzdłuż kanału, — zasiano trawniki, ustawiając przy nich 100 ławek na słupkach betonowych, jak również kiosk, wzorem innych parków. Wyznaczony pod ogród botaniczny teren na przestrzeni 4.800 m.² ostatecznie przeregulowano i dostosowano do potrzeb przyszłej placówki.

F) Zakład Hodowli Roślin.

Podstawową działalnością tego przedsiębiorstwa jest zaopatrywanie w rośliny plantacyj i instytucji miejskich. Uczyniono specjalne zabiegi, by, zatrudniając bezrobotnych, rozszerzyć zakład przez dobudowę jednego skrzydła szklarni, co dało możliwość zadoniczkiwania 125.000 roślin na sezon roku 1925-go. Naogół wydano do parków przy zamianie kwiecica w lipcu 7.856 sztuk sadzonek kwiatowych, w sierpniu 18.960; reflektującym sprzedano roślin za

5.103,95 złotych i 3.475 klg. warzyw instytucjom miejskim. Dbając także o byt służby, przygotowano specjalne mieszkanie (koszarowe) dla praktykantów.

G) Warzywno - rolne gospodarstwo.

Dążąc do niezależnienia się choć w pewnych granicach od miejscowych warunków rynkowych, Wydział Gospodarczy zainicjował warzywno-rolne gospodarstwo narazie na 90 morgach Widzewskiego polesia, stopniowo rozszerzając je na polesie Konstanyńskie, gdzie wyzyskano na ten cel poleć, przylegającą do zachodniej części miasta przy Szosie Konstanyńskiej, część zaś przy szkółkach leśnych.

Idąc po tej linii rozwoju gospodarki ogólno-miejskiej, Wydział, doceniając potrzeby poszczególnych instytucji, zwłaszcza Wydziału Zdrowotności (szpitali) i Opieki Społecznej (domów wychowawczych i internatów, dał im możliwość zaopatrywania się w produkty rolne i niezależnienia się od pośredników. Nie mówiąc już o poszczególnych gatunkach warzyw, dość wzmiarkować, że produkcja samej tylko kapusty wykazała dochód sięgający przeszło 995 kóp, z których nie tylko pokryto potrzeby wszystkich instytucji miejskich, lecz ponadto nadwyżkę w il. ści 440 kóp sprzedano współubiegającym się kooperatywom i pracownikom miejskim.

Nie możemy przytem powstrzymać się od uwagi, że w lwiej części z usług warzywno-rolnego gospodarstwa korzystała stajnia miejska.

Produkcję żyta w ilości 8440 kg. z miejsca po wymłóceniu hurtem sprzedano kooperatywom, małą tylko cząstkę pozostawiając na zasiew.

Poważną rolę w dziejach omawianego gospodarstwa odegrał fakt zakupienia traktora „Titan“ 10/20 z plugiem 8-skibowym i sterem.

Wyzyskując do możliwych granic uprawę terenu polesia Widzewskiego, nie omieszkało zwrócić uwagi na kamień, w który gleba, niestety, aż nadto obfituje, jak również na możliwość wyzyskania go przez Oddział Brukarski, a nawet w innych okręgach plantacji miejskich. Zbiórką kamienia zatrudniono biedną ludność miasta, płacąc od ułożonego w przymy metra³. Droga tą Oddział Brukarski otrzymał 48 mtr.³ kamienia grubego i 37 mtr.³ drobnego, parkom zaś wydano na potrzeby 350 mtr.³ drobnego kamienia i 96 mtr.³ szabrowego dla naprawy szos i dróg.

H) Park 3-go Maja.

Wobec zamierzeń Oddziału Zabudowy Miasta parkowi temu siłą rzeczy mało poświęcono uwagi, ograniczając się z regulowaniem terenu pod skupiny, ustawieniem 2-ch kiosków i wysadzeniem krzewów.

I) Plac Wolności.

Uważając, że istniejące na Placu barjery żelazne, okalające rynek, są przeżytkiem wobec likwidacji targowisk, — powyższe zniesiono, przenosząc na skwer przy Wodnym Rynku. Powstałą na Placu Wolności lukę wypełniono w ten sposób, że założono dookoła na chodnikach wirydarzyki.

III) Stajnia Miejska.

Dla wygody i łatwiejszego dysponowania zaprzęgami Stajnia otrzymała telefoniczne połączenie z miastem.

Niedostateczna ilość koni oraz pętrzące się potrzeby plantacji miejskich i Wydziału Zdrowotności Publicznej zniewoliły Wydział Gospodarczy do ograniczenia do minimum oddawania zaprzęgów do dyspozycji poszczególnych wydziałów, a nawet skasowania na pewien czas bryczek dla osób, nieupoważnionych specjalną uchwałą Magistratu, a także posiadających bilety wolnej jazdy tramwajami.

Istotnie dane statystyczne wykazują, że Wydział Zdrowotności łącznie z Pogotowiem, Oddz. Chowania Zmarłych i Kamerą Dezynfekcyjną zatrudnił u siebie 25 proc. zaprzęgów miejskich (Oddział Przewozu Chorych obsługiwały konie prywatne); równorzędne prawie miejsce zajęły plantacje miejskie ze względu na sezon. Nie pozostał także wtyle Wydział Oświaty i Kultury, na który przypada 8 proc.

Cyfrowo dostawa koni przedstawia się w sposób następujący:

	zaprzęgów	bryczki
Wydział Zdrowotności Publicznej .	781	24
Plantacje Miejskie .	759	6
Wydz. Opieki Społ. (i tanie kuchnie) .	472	—
Oczyszczanie i ase-nizacja.	403	—
Wydz. Budownictwa	400	180
Wydz. Ośw. i Kultury	161	6
Wydz. Gospodarczy .	105	49
Główna Kasa Miejska	—	47
Razem	3.181	257

IV) Garaż Samochodowy.

Wobec rozpoczęcia budowy nowych gmachów szkolnych oraz śpiesznego wykończenia robót na plantacjach miejskich i w warzywno-rolnym gospodarstwie, posiadane 2 samochody towarowe z doczepkami nie pokrywały całkowicie nasuwających się potrzeb, garaż zaś nie posiadał rezerwy, co mogło się ujawnić odbić na całokształcie przedsięwziętych robót, względnie nawet groziło miastu stratami, jakie mogło wywołać nieprzewiezienie na czas materiałów, zwłaszcza łatwopsujących się, jak: wapno, cement i produkty ziemne.

Stosując się przeto do wytworzonej sytuacji, Wydział Gospodarczy, powodowany li tylko nasuwającą się koniecznością, stwierdził nieodzowną

potrzebę uzupełnienia liczby samochodów przez nabycie nowych dwóch systemu „Ford” i jednego 3-tonnowego marki „Gräff i Stift”. W związku z zakupieniem ich dokonano równocześnie przebudowy użytkowanej na garaż wozowni na posesji miejskiej przy ul. Gdańskiej 83, traktując jednak sprawę jako prowizorjurn i przesyłając Magistratowi do zatwierdzenia plany budowy nowego garażu na placu miejskim № 81 przy ul. Towarowej, zważywszy, że Kasa Chorych wykańczała 2 karетки samochodowe dla pogotowia.

V) Administracja budynków miejskich.

Przekreślając dawną zasadę niepobierania komornego od lokatorów miejskich, Magistrat posunięciem swem postawił na należytej stopie sprawę administracji budynków miejskich. To też działalność Wydziału Gospodarczego w zakresie unormowania dotychczasowych chaotycznych stosunków znacznie się ożywiła.

Pierwszą rzeczą komisyjnie sprawdzono, czy prowadzoną ewidencją objęte są wszystkie lokale, czy oddanie ubikacyj w najem poszczególnym pracownikom miejskim nie przyniesie uszczerbku instytucjom, wreszcie, czy samo zajęcie lokali na prywatne cele miało legalną podstawę, opartą na decyzji Prezydium Magistratu. Następnie jednorazowo (również komisyjnie) sprawdzoną została ilość punktów świetlnych w mieszkaniach prywatnych, oraz ich siła świetlna, celem ściągnięcia należnych opłat. Nie ograniczając się tem, szacowano, zgodnie z ustawą z dnia 1. VI. r. b., w przedwojennych rublach wszystkie mieszkania, zajmowane na cele prywatne.

Po całkowitem wykończeniu budujących się gmachów szkolnych, włączono do ogólnej administracji budynki przy ul. N.-Marysińskiej № 8 i Cegielińskiej № 58.

VI) Warsztaty Reparacyjne.

Wychodząc z założenia, że wszelkie drobne remonty, jak również na-

prawy komorniane należą do spraw ściśle gospodarczych, Wydział wystąpił z wnioskiem przejęcia ich z Wydziału Budownictwa wraz z częścią personelu. Od tej chwili zakres działalności Warsztatów Reparacyjnych uległ znacznemu rozszerzeniu, albowiem wykonywano wszelkiego rodzaju roboty, nie wyłączając blacharskich, dekarских i malarskich. Lwią jednak część pracy rzemieślnika miejskiego pochłonęły lokale szkolne, dotąd skierowano z początkiem feryj letnich niemal 3/4 sił roboczych.

VII) Ekonomat.

za zł.

1) Zakupiono dla biur wydz. administracyjnego:	
a) druków i ksiąg . . .	9.748,76
b) materiałów piśmiennych i przyborów kancelar.	5.196,80
c) dla kancelaryj miejskich szkół powszechnych	1.500,30
	6.696,70
2) Reparacja maszyn do pisania, numery emaljowane do rowerów, rozklejanie afiszów, teczki skórzane i płócienne, stemple kauczukowe .	5.226,45
3) nabyto dla biur wydz. administracyjnego	
a) materiałów do utrzym. czyst.	3.950,42
b) przedm. do uzupełnienia inwen.	4.719,82
c) cukru i herbaty	2.688,30
	11.358,54
	Ogółem za zł. 33.025,25
1) Wydano dla biur wydz. administracyjn.:	
a) mater. piśm. i przyb. kancelar.	3.931,67
b) dla kanc. miejsk. szkół powszech.	1.416,50
	5.348,17
c) mater. do utrzy.	

mania czystości, przedmiotów do uzupełn. inwen- tarza, cukru i herbaty . . . 5.716,56	
d) dla miejsk. szkół powsz. . . 3.445,22	9.161,78

Ogółem za zł. 14.509,95

W okresie sprawozdawczym w dalszym ciągu przestrzegano zasadę, że wydawnictwo materiałów uskutecznia się dopiero po należytem sprawdzeniu i umotywowaniu konieczności zapotrzebowania, przyczem żąda się wzamian zwrotu materiałów i przedmiotów zużytych.

Wobec wyłącznego zaopatrywania przez Ekonomat Wydziału Gospodarczego w wymienione w sprawozdaniu materiały wszystkich biur Wydziałów administracyjnych, oraz Instytucji oświatowych Wydziału Oświaty i Kultury i miejskich szkół powszechnych, wydawnictwo najrozmaitszych materiałów uskutecznia się bez zwłoki przez 4 osoby personelu.

VIII) Intrallgatornia Miejska.

Zestawienie ogólne:

Oprawiono w półpłótno 2984 książki 1 „Monitor Polski“, 5 dzienników, 16 rejestrów.

Oprawiono w płótno 2 albumy, zeszyto 32 broszury, zreparowano 2 bryły geometr.

Naklejszono na surówkę 1 plan, 66 map szkolnych, na tekturę 182 obrazy do pogadanek.

IX) Referat majątku ruchomego.

Mając na uwadze osiągniętą sanację waluty, Wydział nie mógł już tolerować dotychczasowego systemu automatycznego podnoszenia sum szacunkowych inwentarza ruchomego. W tym celu opracowany został zasadniczy cennik rynkowy dla wszystkich przedmiotów użytkowanych w

biurach i instytucjach miejskich, podług którego poddano przeszacowaniu przez specjalną komisję cały inwentarz ruchomy po obejrzeniu go na miejscu. Drogą tą osiągnięto najbardziej realne rezultaty i dziś z całą pewnością stwierdzić możemy, że posiadamy dane, dotyczące rzeczywistej wartości (w złotych) inwentarza w poszczególnych Wydziałach administracyjnych i podporządkowanych im instytucjach, z wyjątkiem szkół i innych placówek oświatowych do których Wydział zamierza skierować w tym celu kilka komisji szacunkowych.

X) Ewidencja zwierząt pociągowych.

Dział ten pozostaje w kompetencji Wydziału i prowadzony jest ściśle podług wymagań obowiązującej ustawy. Równoległe z tem przepisy obowiązują Gminę do utrzymywania w ciągłej sprawności dla celów wojskowych specjalnej kartoteki, osnutej na szczegółowem rozklasyfikowaniu zwierząt stosownie do potrzeb poszczególnych formacji. Praca, związana z tem, należy do b. uciążliwej, zważywszy, że liczba zgłoszeń o sprzedaży dochodzi nieraz do 60 dziennie, a więc powstaje w podwójnym rozmiarze korespondencja, ponieważ zapytania kieruje się nie tylko do nabywcy zwierzęcia, ale i do Gminy, która go miała w dotychczasowej ewidencji.

XI) Dostawa opału.

Ze względu na poczynione w poprzednim sezonie zimowym doświadczenia, Wydział wykorzystał sezon letni, by zaopatrzyć wszystkie bez wyjątku instytucje miejskie w opał w ilości, na jaką pozwalają miejscowe przechowalnie.

Ogółem więc zwieziono:

8885	centn. metr. węgla
8097	„ „ koksu
1288	„ „ drzewa.

Obwieszczenia i Okólniki.

Okólnik Nr. 2.

Podaje się do wiadomości pracowników Zarządu miejskiego, że „Pragmatyka służbowa dla pracowników Zarządu m. Łodzi” obowiązuje z dniem 1 stycznia 1925 roku, zaś „Przepisy o Komisji Dyscyplinarnej i o postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko pracownikom Zarządu m. Łodzi”, oraz „Przepisy o odprawach i zaopatrzeniu emerytalnem pracowników Zarządu m. Łodzi i ich rodzin”, obowiązują z dniem 8 stycznia 1925 roku.

Łódź, dnia 3 stycznia 1925 roku.

Prezydent (—) M. Cynarski.

Dyrektor

Zarządu Głównego

(—) J. Zalewski.

Okólnik № 3.

Stosownie do rozporządzenia Departamentu Podatkowego Ministerstwa Skarbu L. D. P. O. 2594/II-24 z dnia 21 grudnia 1924 roku, niniejszem podaje się do wiadomości, iż począwszy od dnia 1 stycznia 1925 roku, państwowy podatek dochodowy od aposażen służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę należy obliczać w trybie dotychczasowym (okólnik № 4 P. 131/24 z dnia 8 i 10 stycznia 1924 roku) lecz według następującej skali:

L. P.	Wysokość wypłacanego wynagrodzenia obliczana w stosunku roczn.:				Stopy procentowa podatku
	ponad		do		
	w złotych	gr.	w złotych	gr.	
1	3.212	—	4.282	68	2 %
2	4.282	68	5.353	37	2.1 „
3	5.353	37	6.959	37	2.2 „
4	6.959	37	8.565	37	2.2 „
5	8.565	37	10.171	37	2.3 „
6	10.171	37	11.777	37	2.3 „
7	11.777	37	13.383	37	2.9 „

L. P.	Wysokość wypłacanego wynagrodzenia obliczona w stosunku roczn.:				Stopy procentowa podatku
	ponad		do		
	w złotych	gr.	w złotych	gr.	
8	13.383	37	15.167	79	3.3 %
9	15.167	79	16.952	26	3.8 „
10	16.952	26	18.736	68	4.2 „
11	18.736	68	20.521	10	5 „
12	20.521	10	22.305	58	5.8 „
13	22.305	58	23.197	79	6.7 „
14	23.197	79	24.536	10	7.5 „
15	24.536	10	25.874	47	9.2 „
16	25.874	47	27.658	89	10 „
17	27.658	89	29.443	37	10.4 „
18	29.443	37	31.233	89	12.9 „
19	31.233	89	33.458	37	14.2 „
20	33.458	37	35.688	89	14.7 „
21	35.688	89	37.919	47	15.3 „
22	37.919	47	40.150	—	15.8 „
23	40.150	—	42.380	58	15.5 „
24	42.380	58	44.611	10	17.1 „
25	44.611	10	46.841	68	17.8 „
26	46.841	68	49.072	26	18.4 „
27	49.072	26	51.302	79	19 „
28	51.302	79	53.533	37	19.6 „
29	53.533	37	80.300	—	20.2 „
30	80.300	—	107.066	68	20.9 „
31	107.066	68	133.833	37	21.6 „
32	133.833	37	160.000	—	22.5 „
33	160.000	—	200.750	—	23 „
34	200.750	—	321.200	—	24.5 „
35	321.200	—	401.500	—	25.5 „
36	401.500	—	535.333	37	27 „
37	535.333	37	—	—	28.5 „

Okólnik niniejszy obowiązuje aż do odwołania. W związku z tem traci moc obowiązującą okólnik № 53/P. 131/24-I z dnia 5 listopada 1924 roku.

Wszelkich bliższych wyjaśnień udzieli na żądanie Oddział do spraw personalnych Wydziału Prezydjalnego.

Łódź, dnia 3 stycznia 1925 roku.

Prezydent (—) M. Cynarski.

Dyrektor
Zarządu Głównego

(—) J. Zalewski.

Kronika miejska.

— **Podziękowania.** Dowództwo 8 Baonu Obr. Pogr. w Stołpcach nadesłało na ręce p. prezydenta M. Cynarskiego podziękowanie, za nadesłane przez Komitet Łódzki dla żołnierzy Baonu podarunki gwiazdkowe.

* * *

Wojewódzki Komitet Ligi Obrony Powietrznej Państwa nadesłał Magistratowi podziękowanie za przyznaną Komitetowi — z inicjatywy Magistratu przez Radę Miejską — jednorazową subwencję w wysokości 25.000 zł.

— **Realizacja Rozporządzenia.** Magistrat polecił Wydziałowi Prezydjalnemu opracować plan wprowadzenia w życie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30|XII—1924 r., w sprawie dostosowania plac członków zarządów i pracowników komunalnych do uposażeń funkcjonariuszów państwowych. Jednocześnie — w związku z pomienionym Rozporządzeniem — postanowił Magistrat zwrócić się do Rady Miejskiej o określenie wysokości uposażenia członków Magistratu.

— **Ze Związku Miast Polskich.** Zarząd Związku Miast Polskich zawiadomił Magistrat m. Łodzi, że składka miast, należących do Związku, ustalona została na rok 1925 w kwocie 1,5 grosza od 1 mieszkańca. Na tej podstawie składka Łodzi wyniesie w r. b. 7.527,75 zł.

W związku z zaproszeniem na zjazd Związku Miast Polskich, który odbędzie się w Warszawie w dniu 22-24 marca r. b., Magistrat wystąpi do Rady Miejskiej o wyznaczenie delegatów samorządu łódzkiego. Jak wiadomo, miastom, liczącym do 50.000 mieszkańców, przysługuje prawo wysłania na zjazd 3 przedstawicieli, następnie na każde pełne 25.000 mieszkańców dodaje się jeden mandat. Tym sposobem municipalność łódzka reprezentowana

będzie na zjeździe Związku Miast przez 21 przedstawicieli.

Zarząd Związku Miast zawiadomił Magistrat, że w myśl zarządzenia Prezydenta m. st. Warszawy delegaci związków komunalnych, przybywający do stolicy w sprawach służbowych, wolni są od obowiązku płacenia miejskiego podatku hotelowego. W tym celu właścicielom hotelów i pensjonatów należy przedstawiać odpowiednie zaświadczenia zwierzchniej władzy samorządowej, które następnie będą okazywane organom, kontrolującym pobór podatków.

— **Wizytacja I-go Miejskiego Domu Wychowawczego dla niemowląt przez J. E. ks. Biskupa Tymienieckiego.** W dniu 12 b. m. J. E. Ks. Biskup Tymieniecki dokonał wizytacji I Miejskiego Domu Wychowawczego dla niemowląt przy ul. Tramwajowej 15. Po odprawieniu mszy św. w kaplicy zakładowej, J. E. ks. Biskup w towarzystwie p. ławnika Wydziału Opieki Społecznej, W. Adamskiego, zwiedził cały zakład, interesując się organizacją pracy i urządzeniem zakładu. Ks. Biskup nie szczędził słów uznania za należytą opiekę nad niemowlętami oraz wzorowy porządek.

— **Z Rady Szkolnej m. Łodzi.** Dnia 15-go b. m., odbyło się pod przewodnictwem d-ra Skalskiego 150 posiedzenie Rady Szkolnej m. Łodzi. W związku z otrzymanem zaproszeniem na zjazd delegatów Rad Szkolnych, który odbędzie się w Warszawie, dnia 7 i 8 lutego r. b., celem opracowania odpowiednich wniosków, została wybrana specjalna komisja. W skład komisji weszli; ks. prałat Siennicki, ławnik Wydziału Oświaty i Kultury, Z. Hajkowski oraz p. Wasilewski. Prócz tego postanowiono zaprosić do komisji, jako rzeczoznawcę spraw dotyczących obowiązku szkolnego, dyrektora Zarządu Głównego, J. Zalewskiego.

Następnie długą b. ożywioną dyskusję wywołała sprawa szkół na

otwartem powietrzu, którą referował dr. Skalski. W rezultacie uznano za pożądane, aby jeszcze w bieżącym roku szkolnym tytułem próby urządzić podobną szkołę w parku 3 Maja, o ile to będzie możebne to i w parku im. Staszyca. Do szkoły na otwartem powietrzu mają być kierowane dzieci w najmłodszym wieku. Następnie, o ile próba wypadnie pomyślnie, Komisja Powszechnego Nauczania przeprowadzi selekcję dzieci, dla których nauka na powietrzu jest konieczną. Zrealizowania tego projektu podjął się p. ławnik Hajkowski, w porozumieniu z Wydziałem Opieki Społecznej.

Poza tem, wśród innych spraw Rada Szkolna wydała przychylną opinię w sprawie ustalenia drugiej grupy kierowników w ilości 7 osób.

Wreszcie w sprawie budżetów szkolnych Rada Szkolna postanowiła, aby na przyszłość, t. j. od 1926 r. budżety opracowywane były ściśle w myśl ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. i rozporządzenia wykonawczego z dnia 30 maja 1923 r. Dalej przyjęto do wiadomości okólnik M.W.R. i O.P., dotyczący dodatku na mieszkanie dla nauczycielstwa.

Sprawę administracji gmachów szkolnych z powodu spóźnionej pory odłożono do następnego posiedzenia Rady Szkolnej.

— **Akcja dożywiania dziatwy w szkołach powszechnych.** Dotychczas akcję dożywiania dziatwy w szkołach powszechnych prowadził Wydział Opieki Społecznej wspólnie z Polsko - Amerykańskim Komitetem Pomocy Dzieciom, który zwracał $\frac{1}{3}$ część kosztów produktów a $\frac{2}{3}$ pokrywał Magistrat. W październiku 1923 roku P.A.K.P.D. wystosował do Magistratu pismo z zawiadomieniem, iż z dniem 1 grudnia ub.r. nie będzie brał udziału w akcji dożywiania dzieci w szkołach powszechnych. Po otrzymaniu takiego zawiadomienia, Wydział Opieki Społecznej zwrócił się do Zarządu P.A.K.P.D. z prośbą o cofnięcie swej decyzji, wskazując na to, że obecnie wskutek

przeżywanego kryzysu ekonomicznego ludność pracująca Łodzi znalazła się w bardzo ciężkich warunkach, a przez to zwiększyły się ogromnie szeregi dziatwy, potrzebującej bezpłatnego ciepłego posiłku. Nie mogąc się jednak doczekać odpowiedzi z P.A.K.P.D., ławnik Wydziału Opieki Społecznej, W. Adamski, udał się osobiście do Warszawy, celem ostatecznego załatwienia na miejscu tej b. palącej dla Łodzi kwestji. Jednak pomimo energicznych przedstawień p. ławnika, Zarząd P.A.K.P.D. stanowczo odmówił Magistratowi dalszego poparcia w akcji dożywiania. Tym sposobem cały ciężar akcji dożywiania dzieci w szkołach powszechnych, pochłaniającej w roku bieżącym sumę 260.000 zł., obecnie leżeć będzie całkowicie na samorządzie łódzkim.

— **O komunikację uliczną.** Zgodnie z wnioskiem Wydziału Gospodarczego, Magistrat postanowił uruchomić w najkrótszym czasie auta miejskie, które utrzymywać będą komunikację pomiędzy ul. Rokicińską a cmentarzem w Zarzewiu. Oplata wynosić będzie 40 groszy od osoby.

— **Specjalna miejska szkoła dla dziewcząt.** W tych dniach Wydział Oświaty i Kultury Magistratu m. Łodzi otworzył specjalną szkołę dla dziewcząt przy ul. Przedzabłnianej No. 37. Do szkoły tej kandydatki są kwalifikowane przez kierownictwa miejskich szkół powszechnych.

— **Z Wydziału Opieki Społecznej.** Delegacja Wydziału Opieki Społecznej postanowiła zwrócić się do Magistratu z prośbą o przyznanie „Kropki Mleka” stałego subsydjum na rok 1925 w kwocie 500 zł. miesięcznie na działalność profilaktyczną.

— **Oświetlenie parku im. Sienkiewicza.** Po dostarczeniu przez firmę elektrotechniczną „Wat” niezbędnej instalacji elektrycznej, z

dniem 10-go b. m. park im. H. Sienkiewicza został oświetlony i otwarty w związku z tem do godziny 11-ej wieczór.

— **Stacje benzynowe na ulicach miasta.** W związku z projektem urządzenia na ulicach naszego miasta stacyj dla sprzedaży benzyny i smarów do samochodów, Magistrat postanowił urządzić przetarg pomiędzy ubiegającymi się o koncesję firmami. Jako zasadnicze warunki przetargu ustalono: 1-o koncesja udzielona będzie maksymalnie na lat 10, po których uplywie urządzenia stacyj przechodzą na rzecz m. Łodzi; 2-o roczna opłata od każdej stacji nie może być mniejsza od 75 zł., od której to kwoty wzwyż zostanie ogłoszony przetarg.

Z życia miast polskich.

Stan sanitarny stolicy.

Z powodu nieuregulowania strony prawnej, w Warszawie działa nie tylko wydział zdrowia miejski, ale i takiż wydział przy komisarjacie rządu. Dochodzi też do tego, że te same czynności bywają wykonywane dwukrotnie, miasto więc jest niejako pod kontrolą. Rzecz to zgoła niewłaściwa, należy też ją conajprędzej usunąć i albo jednej, albo drugiej instytucji przekazać pełni praw i obowiązków z tego zakresu, szczególnie, że teraz polleją nie zdaje sobie sprawy z tego, jakie właściwie są jej obowiązki wobec władz samorządowych.

Stosunki to tem dziwniejsze, że opieka weterynaryjna już została miastu zlecona w drodze ustawy.

Mimo trudności przeróżnych stan zdrowotny miasta jest dziś jednak lepszy, niż przed wojną. O ile bowiem śmiertelność przed wojną — w latach 1909 — 1914 — wynosiła w Warszawie 18,7 na tysiąc mieszkańców, to w roku 1923 wyniosła ona tylko 14,17 na tysiąc, dzięki czemu stolica nasza kroczy na czele większych miast Polski pod względem zdrowotności.

Osiągnięto tę poprawę pomimo ogólnego obniżenia się skali czynności miasta i znacznego pogorszenia stosunków mieszkaniowych.

Organizacja sanitarna Warszawy liczy 21 lekarzy sanitarnych. Bardzo znacznie wzmogła ona swą ruchliwość, bo dokonała w r. 1921 tylko trzydziestu tysięcy oględzin sklepów, mieszkań, domów i t. p., a r. ub. już 78 tysięcy. Ta zwiększona działalność poważnie przyczyniła się do poprawy stosunków żywnościowych, o ile bowiem stwierdzono, że w r. 1921 60 proc. mleka sprzedawanego było zafałszowane, w tym roku zafałszowanie dosięga najwyżej 20 proc.

Przy wydziale sanitarnym istnieją: instytut higieny i miejskie zakłady sanitarne. Instytut higieny prowadzi pracownię bakteriologiczną, cenną zwłaszcza dla ludności niezamożnej, która tą drogą przeprowadzić może konieczne w jej leczenia badania; dla badania środków spożywczych jest pracownia chemiczna, która znacznie przyczyniła się do poprawy stosunków w handlu mlekiem; mamy wreszcie dział propagandy, oddający usługi nie tylko stolicy, ale i innym miastom.

Zakłady sanitarne służą w pierwszym rzędzie dla chorych zakaźnych, których pomieścić mogą do 200; dalej dla dezynfekcji mieszkań i ruchomości (odzież, bielizna i t. p.).

Zakłady te pośrednio przyczyniają się i do oczyszczenia miasta, bo spalają dość znaczną ilość wywożonych z miasta śmieci.

Wydział zdrowia prowadzi kąpieliska, ale funkcjonują one niedość składnie, służąc głównie działwie szkolnej. Wprowadzić miasto od szeregu lat stara się o udostępnienie kąpeli ludności niezamożnej, lecz brak środków stał ciągle na przeszkodzie. Toteż istnieją tylko trzy kąpieliska — przy Lesznie, Jagiellońskiej i Stawkach, o małej zresztą wydajności.

W roku przyszłym rozpoczęta będzie budowa wielkiego basenu i zakładu kąpielowego nad Wisłą kosz-

tem 500 tys. zł., a prócz tego kąpieliska przy al. Spokojnej. Ponieważ kąpielisko sezonowe nad Wisłą, które dopiero w r. b. zaczęło funk-

cjonować normalnie, okazało się niewystarczające, miasto zakłada kosztowność 50 tys. zł. kąpielisko drugie.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat m. Łodzi podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że uwzględniając ciężkie położenie materialne ludności miasta, przedłużył termin płatności podatku od lokali na rok 1924 do dnia 31 stycznia r. b.

Niewpłacone w tym terminie należności podatkowe będą pobrane wraz z odsetkami zwłoki i kosztami egzekucyjnymi.

Równocześnie komunikuje się, że podatek od lokali został wymierzony prawnie za cały rok zgodnie z postanowieniami art. 21 ustawy z 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. N 2/1922, poz. 6) i art 7 ustawy z 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. N 94, poz. 747) oraz § 20 Rozp. Wykon. z c.n. 29. IV. 1923 (Dz. U. R. P. N 34, poz. 294), które zarządzają obowiązkowo pobór podatku od lokali w gminach miejskich.

Łódź, dnia 22 stycznia 1925 r.

MAGISTRAT m. ŁODZI.
Prezydent (—) M. Cynarski.

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że w dniu 28 stycznia 1925 roku o godzinie 9 tej rano odbędą się licytacje przymusowe ruchomości niżej podanych osób za niewpłacone podatki: Szpigelman, Kilińskiego 44, fotel, 4 krzesła, stół. Szlajfer, Jakóba 7, 10 par pończoch. Frydman, Jakóba 7, zegar. Rotbard, Jakóba 6, szafa, Rotbard A., Jakóba 6, szafa. Sztternfeld, Jakóba 2, zegar i 2 lichtarze. Zysman, Bazarna 2, kapa. Guterman, Karwińska 6, 4 krzesła i kanapa. Lichtensztajn, Piotrkowska 16, towar. Pakuła, Dolna — Rade-goszcz 6, kredens. Hendlisz, Konstancynowska 90, zegar. Szenwald, Cegielniana 66, otomana, tremo i 2 szafy. Grynspan, Pomorska 18, 2000 kubków. Kurc Gedalja, Cegielniana 44, towar. Kirsztajn, Nowomiejska 5, towar w sklepie. Izbicki, Północna 8, 3 szafy, kredens, tremo i otomana. Secemski, Nowomiejska 15, 300 sztuk towaru. Cwiling, Północna 1, różne przedmioty. Goździk, Północna 4, różne towary. Frajman, Plac Wolności 6, otomana, kredens, lustro, szafa do książek, kasa, dywan, umywalnia. B. cia Prowizor, Północna 18, 1000 tuzinów szklanek, 1000 tuzinów spodków, 100 tuzinów talerzy. Rozenblum, Pomorska 4, 300 paczek obrusów N 1. Szpancer, Pl. Wolności 6, szafa, leżak, garderoba, 2 stoliki, stół, 4 krzesła. Gothelf, Północna 8, 2 kredensy, garderoba, zegar, kanapa. Luksenburg, Nowomiejska 11, 2 szafy, kredens, zegar, półki sypialny, maszyna do szycia, lodownia. Dykman, Nowomiejska 19, różne wyroby szklane na zł. 3,900.—. Gross, Nowomiejska 15, różne przedmioty na 770.— zł. Wajchselsfisz, Wschodnia 43, szafa i szafa do książek. Wutke, Cegielniana 70, urządzenie pokoju, urządzenie gabinetu, biblioteka i kasa. Wiener, Pomorska 20, kredens, zegar i otomana. Tasiemka, Piotrkowska 18, towar. Korn, Nowomiejska 5, 75 tuzinów kołnierzyków. Jarociński, Piramowicza 8, maszyna do szycia, szafa, otomana, kredens, zegar, Borenstajn, Wschodnia 34, lustro, szafa, otomana. Rajs, Kilińskiego 10, kredens, tremo, otomana, 2 szafy, stół, 6 krzesel i biblioteka. Klajnpłac, Cegielniana 38, otomana, kredens, tremo, 8 krzesel. Falke, Północna 4, różnych towarów na 370 zł. Igielnik, Cegielniana 9, garderoba. Horowicz, Kilińskiego 15, garderoba i bielizniarka. Przygórski, Cegielniana 71, pianino, kredens, maszyna do szycia, szafa, umywalnia, garderoba, 2 szafki, kanapa, zegar, pomocnik kredensu. Przygórski, Pomorska 4, kredens, 6 krzesel, zegar, pianino, biblioteka, maszyna do szycia, garderoba, leżanka, toaleta, bielizniarka. Szenwald, Cegielniana 66, sofa, stół, samowar, umywalnia, 6 krzesel i 1 para firanek. Szatan, Zachodnia 54, nici. Bornsztajn, kredens, otomana i 2 szafy. Handeles, Nowomiejska 15, różne przedmioty. Secemski, Północna 1, 2 szafy, otomana, tremo, zegar. Gutter, Północna 6, wódki. Karmazyn, Piotrkowska 8, szafa, toaleta, 4 krzesła, 2 fotele, kasa, 2 szafki i leżanka. Minc, Kilińskiego 33, biurko, leżanka, lustro, kredens, pianino, pomocnik kredensu, zegar. Fijałko, Piramowicza 12, pianino, kredens, otomana, szafa, stolik, lustro, szafa. Nasielskiego, Piotrkowska 9, kredens i pomocnik. Lipiński, Narutowicza 72, kredens i pomocnik, szafka. Lubiński, Skwerowa 6, kanapa i stolik. Abbe, Skwerowa 13, kredens, zegar, leżanka, toaleta. Fajn, Pomorska 20, kredens i pomocnik, stół, 10 krzesel, kasa, garderoba i 2 szafy. Strykowski, Piotrkowska 38, towar. Berlinera, Gdańska 72, pianino, zegar. Joskowicz, Piotrkowska 33, towar. Kaczka, Piotrkowska 33, urządzenie składu, kontuar, biurko, 13 metrów wycgni, ogrodzenie kasowe z 3 oknami. Tygier, Piotrkowska 38, kredens, garderoba, toaleta. Herzkowicz, Piotrkowska 70, 100 mtr. towaru. Wolf, Gdańska 101, biurko, szafa. 2 fo-

Treść numeru 4-go:

Działalność biura budowy gmachów miejskich w 1924 r.—
Państwowa Szkoła Widykennicza w Łodzi.—

Dział sprawozdawczy:

Sprawozdanie z działalności Wydziału Gospodarczego za czas od I. VI. do I. X. 24 r.

Obwieszczenia i okólniki:

Okólnik № 2 w sprawie obowiązującej „Pragmatyki służbowej” dla pracowników Zarządu m. Łodzi* z dnia 3 stycznia 1925 roku.— Okólnik № 3 w sprawie państwowego podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.—

Kronika miejska.— Życia miast polskich.—

tele, stolik, 3 krzesła, kanapa. Fruchtgarten, Piotrkowska 47, 15 kamizelek, 12 zakietów. Kubasiewicz, Piotrkowska 79, fortepian, biurko, lustro. Lipszyc, Piotrkowska 56, zegar i kredens. Kloc, Narutowicza 18, 50 chustek. Perle, Fraugutta 10, pianino, kredens i pomocnik. Herszkowicz, Gdańska 67, fortepian, biurko, szafa, kredens. Kon, Gdańska 67, szafa i zegar. Przygórski A., Pańska 29, pianino, kredens, pomocnik, szafa, zegar, stół, 10 krzesel, 2 fotele. Tusk, Traugutta 11, pianino. Choroszcz, Piotrkowska 42, towar. Goldman, Pomorska 135, 2 koldry, szafka. Goszkiewicz, Franciszkańska 49, garderoba. Pietrzak, Zgierska 31, 4 stoły, 4 krzesła i lodownik. Fuks, Zgierska 52, 2 beczki nafty. Słojkowski, Kielma 41, kredens i 4 krzesła. Frydensztab, Brzezińska 82, 2 szafy do garderoby, biurko, sofa. Frydman, Pomorska 91, szafa. Fridrich, Kilińskiego 65, 3 gesi. Glothe, Zawadzka, 41, kredens, Gliksman, Wschodnia, 2 pudełek sardynek. Gliksman, Dolna 2, palto. Gnat, Północna 16, 3 krzesła. Goldberg, Pomorska 67, szafa. Goldberg, Wierzbowa 6, kredens. Goldberg, Cegielniana 46, zegar. Gotesdiner, Cegielniana 8, zegar. Grosberg, Pańska 15, rower. Horn, Pieprzowa 7, otomana. Gutman, Wschodnia 57, szafka do zegara. Chajmowicz, Narutowicza 3, toaleta. Hamownik, Zgierska 78, kredens. Hejzral, Pomorska 107, kapa. Heller, Narutowicza 39, 4 krzesła. Karpowski, Narutowicza 49, 3 krzesła. Horn, Pieprzowa 7, tremo. Hybner, Prusa 31, zegar, krzesło, kapa. Janusiewicz, Fajra 18, lustro. Jasnokowski, Marysińska 55, biurko. Joskowicz, Lutomińska 9, szafa. Matczak, Franciszkańska 81, maszyna do szycia. Joskowicz, Cegielniana 66, lustro. Kiebsz, Cymera 31, 4 paczki przędzy. Fajtelbaum, Piotrkowska 37, towar. Jakubowicz, Piotrkowska 37, towar.

Dnia 29 stycznia 1925 roku o godz. 9-ej rano: Konsens, Piotrkowska 58, 36 puszek kakao, 40 p. konserw, 15 p. konserw, 70 p. sardynek. Wajnberg, Piotrkowska 307, szafa. Fajgenblatt, Napiórkowskiego 9, kredens i szafa. Fajgenblatt, Napiórkowska 9, 2 szafy i tremo. Pilicer, Sienkiewicza 61, garderoba i kredens. Hirszberg, Piotrkowska 120, otomana i kredens. Rotberger, Piotrkowska 62, tremo, kredens, otomana, 2 szafy. Miśliborski, Piotrkowska 120, otomana i kredens. Buchcar, Piotrkowska 76, tremo. 3 garnitury mebl. Cielecki, Piotrkowska 68, 2 pary bóżek. Muszkat, Piotrkowska 60, szafa, otomana, biblioteka. Tochterman, Wólczańska 65, pianino i szafa. Rubinsztajn, Piotrkowska 85, 3 wyłączniki, 3000 mtr. przewodnika, 1000 lampek żarówek, 2 tokarki, 3 biurka i maszyna do pisania. Wiśniewski, Montuszy 5, 8 luster, 4 kanapy, fortepian, 10 stolików. Goszczyński J., Sienkiewicza 58, otomana. Eibeshitz Jonat, Gdańska 77-a kredens. Pinkus Gerszon, Piotrkowska 50, 15 sztuk materiałów. Brauner, Sienkiewicza 39, tremo, biurko, otomana, 2 szafy. Salomonowicz, Andrzeja 31, urządzenie salonu, pianino, kredens. Altman, Piotrkowska 82, kasa, 50 książek buchalteryjnych. Lipnowski, Wólczańska 18, pianino, biurko, szafa i palto karakułowe. Hesse, Andrzeja 1, 60 palto. Wiener, Piotrkowska 58, garderoba, kredens, 2 biurka, 2 szafki, umywalnia, 6 krzesel i stół, sofa, 4 szafy, mała bieliźniarka. Rotkowski, Gubernatorska 31, tremo. Gałdy Ajzyk, Katna 24, tremo i kredens. Kuljon, Katna 24, bufet. Zalewski, Obywatelska 88, krowa. Głabski, Obywatelska 91, krowa. Budzyn, Obywatelska 93, krowa. Działożyński, Piotrkowska 269, maszyna do szycia, szafa, 2 kapy. Braufman, Piotrkowska 275, szafa i otomana. Dobrowald, Piotrkowska 275, lustro. Doroszyński, Piotrkowska 277, 4 lustra. Jonsik, Piotrkowska 277, lustro. Bielska, Piotrkowska 307, 2 stoliki. Djament, Piotrkowska 309, zegar, lustro, 2 kapy. Glat, Piotrkowska 309, szafa, zegar, 2 lichtarze, kredens. Szwarc, Górny-Rynek 5/6, maszyna do szycia. Olsztajn, Napiórkowskiego 9, 2 szafy. Rostkowski, Napiórkowskiego 11, lustro, szafa. Maślich, Napiórkowskiego 17, szafa. Szulc, Napiórkowskiego 17, otomana. Goldhersh, Napiórkowskiego 25, kredens i zegar. Szostkowski, Nowopabjanicka 15, tremo i szafka. Koplowicz, Nowozarawska 2, szafa, kredens, zegar i lustro. Sosnowska, Nowozarawska 2, szafa i tremo. Kolman, Dąbrowska 21, maszyna do przędzy i bawełna. Gryc, Napiórkowskiego 27, waga, waga, 8 worków sody, urządzenie sklepu, 50 kg. mydła. Pilc, Górny Rynek 5/6, urządzenie składu aptecznego. Fice, Napiórkowskiego 77, 2 szafy i kredens. Kunig, Napiórkowskiego 119, kasa i kredens. Probst, Przedzalniana 84, szafa, kredens, szafa, 2 szafy. Dobrowolski, Dętowa 7, rower. Gier, Żelazna 9-b. tremo. Gliksman, Piotrkowska 183, biurko. Cottieb, Piotrkowska 120, biurko. Grudziński, Targowa 57, 3 biurka, maszyna do pisania. Chabański, Zielona 16, biurko. Hamer, Sienkiewicza 39, aparat telefoniczny. Hahu, Piotrkowska 101, kredens. Hochberg, Zielona 48, tremo. Kassman, Piotrkowska 149, zegar. Miller, Gubernatorska 29, stół. Cwajgenbaum, Główna 61, zegar. Przechodźki, Główna 58, 4 piece. Szner, Główna 55, maszyna do szycia. Bednarz, Katna 54, maszyna do szycia.

Redaktor: Bolesław Dudziński.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Oddito w Łodzi u R. Holcmana w Łodzi ul. Zawadzka 7